

szok jelentőségét, midőn rámutat arra, hogy a „társadalomszervezési láz megszállottjai” között a jogásznak mily fontos hivatása van. A gazdasági élet terén a kollektívizmus felé haladó átalakulásban az ő feladata a fejlődés útjait traszírozni, járhatóvá tenni és fenntartani. Hivatása szerinte a kirobbanások megakadályozása és az egyensúlyából hibáján kívül kiközösített társadalomnak a társadalmi egyensúly helyzetébe való visszavezetése. Nem kevésbé nagy fontosságú az autonóm tömörülések jelentőségének hangsúlyozása és az, hogy a felsőbbfokú szervezetnek nem szabad magához ragadnia oly munkát, melyet az alsóbbfokú is el tud látni és amit az egyén a köz kára nélkül, vagyis mások érdekeinek veszélyeztetése nélkül el tud látni, azt lássa el az egyén és ne vonassék a társadalmi feladatok körébe. Természetesen föl kell tételeznünk, hogy mindezek a tételek a valóságban is érvényesülnek.

Imrédy munkatársainak javarészt is a gyakorló jogászok köréből választotta ki és így remélhetjük, hogy további működése terén is előkelő szerepet szán a „Wirtschaftsjurist”-nak, még pedig nem csupán túltengő német formájában, hanem abban az e lapok hasábjain ismételtlen hangsúlyozott alakjában, amely nem tesz mindent az államnak és a köznek feladatává. *Ny. J.*

Felsőbíróági évnyitó beszédek.

A „békebeli” ember érzés és gondolatvilágának sok hitét, bizodalját, ábrándját lépte össze a már több mint két évtizedes világválság. Különösen sok csalódás érte a magyart a trianoni béke megaláztatásai és a forradalmak jogtipró erőszakosságai folytán. Azért fokozottan meg kell becsülnünk azt a tekintélyt, amelyet a világfelfordulás vihara sem tépázhatott meg. A magyar ember, gazdag és szegény, hatalmas és gyenge egyformán változatlan hittel és bizodalommal tekint a magas bíróságokra, ahol tudja, hogy minden megpróbáltatása mellett megértést, igazságot, pártatlan törvényalkalmazást talál. A felsőbíróóságok tekintélyét joggyakorlatuk, döntéseik igazsága alapozza meg, de e magas tekintély megerősítői azok az évnyitó beszédek is, melyeket e bíróságok elnökei tartanak.

E beszédek hangjából kiérezzük azt a szeretetet és aggodást, mellyel e bíróságok tagjai a nemzet és jövője iránt táplálnak, de egyuttal örömmel látunk bennük egy negatívumot is: a politikamentességet. Példái e beszédek annak, hogyan lehet a nemzet sorsdöntő kérdéseiről pártatlanul, pártszempontok nélkül, önzetlenül nyilatkozni.

Dr. Oswald István, a Kúria elnöke, szemlét tart az év fontosabb törvényalkotásai és javaslatjai felett. Sok szó esik most reformokról és szociálpolitikáról. A Kúria elnöke a hitbizományi reform és a telepítési törvény kapcsán egyuttal mintaszerű irányelveket ad minden reformra nézve. Megállapítja, hogy a

gazdatisztekre kiterjesztett társadalmi biztosítás bármennyire kívánatos is, a mezőgazdasági munkásokra egyelőre pénzügyi okokból ki nem terjeszthető. A hitbizományi törvény kapcsán kiemeli, hogy az évszázados birtokállapotoknak a *jogállam szellemében* való megváltoztatása a kérdés döntő jelentőségének teljes tudatát és *lelkiismeretes felelősségérzést* tételez fel. A hitbizományok kérdését a Kúria, nem politikai szempontból, hanem a nemzet közgazdasági érdekei tekintetbe vételével nézte. A földbirtokrendezések terén óvatosságra int, nehogy az újabb intézkedés az előbbi földbirtokrendezés be nem fejezett bonyolalmait növelje és Magyarország közgazdasági érdekeit veszélyeztesse. A nagybirtok feldarabolása kényes kérdés, mert Magyarország agrárország és a nagybirtoktól függ az ország közellátása és kivitele. Az átmeneti intézkedésnek kell az *átalakulás lassú ütemét* biztosítani.

E bölcs szavak intésül szolgálnak a reális körülményekkel nem számoló, a népet felbuzgató és azután csalódottá és elégedetlenné tevő mindenáron való reformkísérletek ellen. A nemzet jóléte nem tűr felelősségtelen kísérletezést és *aki reformál, jól gondolja meg, hogy lehet-e sikere az újításnak* és segít-e a nemzet bajain és nem fokozza-e azokat.

Igen megszívlelendő szavakat mondott a Kúria elnöke az ügyvédi rendtartási javaslat kapcsán. A magyar ügyvéd fontos közéleti szerepe már régi. A magyar nemzet „jogásznemzet” és a jog művelése nálunk az általános műveltséghez tartozott. A magyar jogász a közéletben, a társadalomban, közjogi szervezeteinkben vezető szerepet vitt, nagy tekintélye volt és nemzeti érzésben erős, anyagilag független, befolyásos volt. Az ügyvédség nemcsak kenyérkereső foglalkozás, hanem hivatás. Az igazságszolgáltatás jósága, az állam jogrendszere, a társadalmi állapotok szilárdsága a bíróság és közigazgatás működése mellett a hivatása magaslatán álló, jellemében szilárd, lelkiismeretes ügyvédi kar közreműködésétől függ. Az ügyvédi hivatás *közjogi* érdekü.

Figyelmébe ajánljuk e bölcs szavakat azoknak a felelőtleneknek, de sajnos, sokszor tekintélyes állásban levőknek, kik minden alkalmat felhasználnak arra, hogy az ügyvédséget, mint hivatást, egy-két ember eltévelyedése miatt becsméreljék, akik felesleges voltát, sőt káros hatásait emelik ki. Legtöbbször nem egyes ügyvédekről, hanem általánosítva az ügyvédségről beszélnek. Jegyezzék meg, hogy az ügyvéd szólásszabadsága, képviselői joga közjogi érdekü és *aki az ügyvédség tekintélyét őríti a nép előtt, az az igazságszolgáltatást, a jogrendet, a társadalom szilárdságát veszélyezteti.*

Helyesen utal a Kúria elnöke arra is, hogy az ügyvédi kiválasztás első kelléke a jogi oktatás reformja.

Degré Miklós, a budapesti kir. ítélőtábla elnökének évnvítő beszédét csak a napilapok által hozott kivonatos szövegben ismerem. Úgy a kir. ítélőtábla, valamint az egységes bírói és ügyvédi vizsgálóbizottság előtt tartott beszédéből fájdalommal értesültünk arról, hogy ez a tekintélyes, pártatlan, a szó nemes értelmében független magyar nagybíró ebben az évben nyugdíjba megy. Ebből az alkalomból beszédeiben pályájára tekint vissza. A joggyakornoki kinevezéseknél csak a magyar igazságszolgáltatás színvonalát tartotta szem előtt, minden illetéktelen befolyásolást távol tartott magától, de ágenis számításba vette az arra hivatottak, a fiatalember volt tanárainak véleményét. Véleményét mindenkor őszintén mondta meg.

Az őszinteség szerintünk is épen a felelős állásban lévő magas méltóságoknak első kötelessége és erénye a kormányzattal és a közvéleménnyel szemben. Ilyen őszinte szó és annak folytán a megfelelő javító intézkedés útját vágja annak, hogy illetéktelenek politikai és önző célokból a hibák feltárásával a nép elégedetlenségét növeljék és törvényellenes cselekedetekre izgassák.

Kiemelem még a bíró és ügyvédvizsgáló bizottság előtt mondott aggódo szavait arról, hogy az ügyvédi vizsgára jelentkezők csökkenése az ifjúság kimerült anyagi erőinek következménye, viszont elégtétellel idézem fel azt a megemlékezést, hogy soha bírói pályáján ügyvéddel összeütközése nem volt. A jó bíró és a jó ügyvéd között, kik az igazságszolgáltatás egyenrangú közegének, szolgájának érzik magukat, nem is lehet összeütközés véleményünk szerint.

Dr. Puky Endre a közigazgatási bíróság elnökének magas szellemiségű beszéde méltó az előbb említett nagybírák beszédéhez. A közigazgatás ma erősen belevág az egyéni jogokba és a közérdek összeegyeztetése az egyéni jogok és érdekek lehető kimélésével nagyfontosságú feladat. Helyesen emeli ki az elnök a közigazgatási bíráskodás alkotmánybiztosíték jellegét, a közigazgatási bírói védelem kiterjesztésének szükségét.

A középfokú közigazgatási bíróság felállítását feltétlen szükségesnek tartjuk és ameddig ez meg nem valósul, helyesen mutatott rá Puky a közigazgatási bíróság bírói létszámának emelésére és arra, hogy a kisebb értékű közigazgatási ügyeket sem lehet bírói védelem nélkül hagyni.

A szociális politika egy döntő igazsága szerintünk az, hogy *épen a kis emberek ügyei, úgy a polgári, mint közigazgatási ügyei, fokozottabb védelemben részesítendőek* még a nagyértékű ügyekkel szemben is, ezért helyes Puky elnök az a megállapítása, hogy nem lehet e közigazgatási ügyeket védelem nélkül hagyni, de ezért tartjuk mi helytelennek a kisértékű polgári ügyekben is a jogorvoslatok majdnem teljes kizárását.

„Továbbra is bátor szívű igazságszolgáltatást várnak tőlünk

polgártársaink közjogunk tekintetében", — mondta a közigazgatási bíróság elnöke. Igen, ezt várjuk a közigazgatási bíróságtól továbbra is, hangsúlyozva a „továbbra” szót, amivel megerősítjük, hogy eddig ilyen bátor, igazságos, független ítélezést kaptunk ettől a bíróságtól.

Ifj. dr. Szigeti László.

Szemlélődés.

A jogi oktatás reformja időszakonként *visszatérő probléma* azért, mert a jogélet egyes jelenségei — mint amilyenek például a jogi pályák zsufolttsága, ügyvédelles hangulat, törvényalkotási újítások — újból és újból az érdeklődés homlokerébe vetítik. Ma ismét sok szó esik róla — bizonyosságul elég rámutatnom Lázár igazságügyminiszter úrnak az új ügyvédi rendtartással kapcsolatos felszólalásaira, avagy pl. Degré táblai elnök úrnak lapunk élén közölt vizsgabizottsági megnyitójára — a probléma orvoslása ma égetőbben jelentős, mint valaha.

A kérdést az egyetemi szigorlatok válaszvonalára két szakaszra osztja: *az egyetemi oktatás és a jelöltképzés szakaszára*. Ehelyütt az *utóbbihoz* kívánok néhány észrevételt fűzni.

Általános igazságokból kell kiindulnunk. A nemzet öncélúságának hangsúlyozása valójában egy alapvető axiómának ismételése. Nyilvánvaló, hogy egy annyi ésszel és szívvel, energiával és tehetséggel megépitett magasabb emberi-, kulturális és erkölcsi-egység előbbrevaló, mint a muló jelentőségű, arányaiban is eltörpülő egyéni lét. De ugyanily nyilvánvaló, hogy a nemzet fiaiban és fiai által él, ami azt jelenti, hogy a nemzeti előrehaladás biztosítéka az, *ha az egyénnek megvan a módja a maga szellem- és jellembéli értékének legerőteljesebb felfokozására és a társadalmi együttműködés követelte korlátok közötti szabad gyakorlására*. Alkotó tevékenységben és tudásban a legjobbat szolgáltatni: ez a nemzet minden fiának kötelessége, de egyben kétségtelenül joga is.

Ezekből az alapigazságokból *két követelmény folyik*. *Az egyik az, hogy azt az időt, amely az egyén életében az erők képzésnek van szánva, c s a k i s ennek az irányadó célnak kell szentelni* és hogy a tartalmat nem helyettesítheti a különböző izmusok buvárlása és jelszavak szolgálása, bármennyire is rugói azok az emberiség nagyvonalú mozgalmainak vagy a napi politika kisszerű hadgyakorlatainak. *A másik követelmény az, hogy az erők képzésére rendelt időnek minden szakasza megfelelő tartalommal telítessék* és ne legyen olyan időszak, amely az egyén életéből a képzés jogcímén hasított ki anélkül, hogy e célt ténylegesen előmozdítaná.

Ehelyütt csak a második követelményről kívánok szólni,